

Parkinsonizm, hereket bozulmalary bilen häsiýetlendirilýän we Parkinson keselinde duş gelýän alamatlara meňzeş bolan neýrologiki bozulmalaryň toparyny öz içine alýan bir termin. Bu bozulmalar adamyň durmuş hiline ep-esli täsir edip biler, şonuň üçin olaryň alamatlaryny, sebäplerini we bejergidäki soňky ösüşleri düşünmek möhümdir.

Parkinsonizmiň esasy alamatlary titreme, gatylyk, hereketiň haýallamagy we duruşyň durnuksyzlygy. Bu alamatlar, esasanam substantia nigra sebitinde, beýnide dopamin öndürýän neýronlaryň ýitirmeginden ýüze çykýar.

Parkinsonizm dürli faktorlar, şol sanda genetiki mutasiýalar, daşky gurşaw toksinleri we käbir dermanlar sebäpli ýüze çykyp biler. Parkinsonizmiň birnäçe görnüşi bar, olaryň iň köp duş gelýän görnüşi Parkinson keselidir. Beýleki görnüşler köpugurly ulgam atrofiýasy (MSA), progressiw supranuklear palsy (PSP) we kortikobazal degenerasiýa (CBD) bolup durýar. Her görnüşiň aýratyn aýratynlyklary we ösüş nusgalary bar, şonuň üçin takyk diagnoz täsirli dolandyryş üçin möhümdir.

Dowam edýän barlaqlar, Parkinsonizmiň esasy mehanizmlerini we täze bejergileri ösdürmegi öwrenmäge gönükdirilendir. Gen terapiýasy, kök öýjük terapiýasy we neýrohowpsuzlyk serişdeleri keseliň ösüşini haýallatmagyň ýa-da ýitirilen funksiýany dikeltmegiň mümkin usullary hökmünde öwrenilýär. Neýroşekillendiriş we biomarkerlerdäki ösüşler irki diagnozy we şahsylaşdyrylan bejergi çemeleşmelerini gowulandyryar.

Netijede, Parkinsonizm, giňişleýin dolandyryş we dowamly barlaqlary talap edýän çylşyrymly bozulmalar toparydyr. Onuň alamatlaryny, sebäplerini we bejergi mümkinçiliklerini düşünmek, näsaglara we idegçilere ýüze çykýan kynçylyklary ýeňip geçmäge we durmuş hilini gowulandyrmaga kömek edip biler.

Maýa BERDIÝEWA

Myrat Garryýew adyndaky Türkmenistanyň Döwlet lukmançylyk uniwersitetiniň Nerw keselleri we neýrohirurgiýa kafedrasynyň assistenti